

Anne Pedersdatter Torhus sitt endelikt 25 Mai 1772

Tingbok for Romsdal, Tingbok 1765-75, sidene [305a-306b](#)

I kirkeboka for Bolsøy 1759-93, på [side 114](#) under dødførte "Quindekiøn" finner vi følgende dramatiske innskrift: "*d: 27 Maj Blev Ped: Torhuus Kone begravet, der haver druknet sig selv . . . 42 Aar*". Alderen stemmer nok ikke helt, det fremkommer av det etterfølgende rettsreferatet at Anne Pedersdatter Torhus var født ca 1712 og tok livet av seg nesten 60 år gammel.

Det var nødsår i landet i begynnelsen av 1770-årene, og vi kjenner via ulike dokument til den desperate situasjonen som førte til utdeling av det kongelige unnsetningskorn i Romsdal 1773. Avlinger slo feil, og både knapphet og dyrtid fulgt i kjølevannet. Matmangel og sykdommer tok en rekke liv disse årene.

Allerede våren 1772 var det blitt så pass ille nordvest på Bolsøya, at den her nevnte Anne Pedersdatter Torhus ikke lenger visste sin arme råd i den fortvilte situasjonen hun og familien var satt i. Tungsinnnet som slo inn over henne drev henne åpenbart ut i en så alvorlig psykisk ubalanse at hun ikke kunne anses som tilregnelig i det hun fullbyrdet sin siste gjerning.

- - - - - o o o 0 o o o - - - - -

Slik står det i Tingboka:

Ao: 1772 den 26 Mai indfant jeg mig paa gaarden Torhuus i Fanne Otting i overværelse af Kongl: Majest: Foged Sr: Jacob Andreas Eegs Fuldmægtig Sr: Nordløf og 8te Eedsvorne Lovrettes mænd Ole Larsen Aarøe, Arne Larsen Aarøe, Anders item, Gunder Aarøe, Jacob Aarøe, Erich Lien, Hans Pedersen og Anders Jendem for der efter Anmeldelse, at undersøge den omstendighed som i aftes er indtruffet med Peder Tronsen Torhuuses Qvinde Anne Pedersdatter, i det hun i Dag formiddag kl: omtrent 8te slet er Funden Drugnet i Søen neden for denne Gaard.

Retten begav sig derpaa ud tillige med Laugrettet for at besee det Stæd, hvor det døde legeme var Funden, og befant Vi Strax neden for gaarden et Bierg til Søen, hvorudover denne Døde var kommet i Søen, hvor hun endnu næsten laa Nøgen Drugnet. Den afdødes mand Peder Torhuus tillige med hans hiemmeværende Voxne Datter Beret Pedersdatter forklarede at den afdøde som var mod 60 aar gl: har alt Sin tiid Været et Fornunftig og Gudhengiven Meniske, været Frisk og Sund til For omtrent 14 Dage Siden, da de efter kom at hun falt hen i Melancolie og Sinds Svaghed, over den yderlige Fattigdom hun i denne dyre tiid er bragt udi, hvilken Sinds Svaghed tog mere og mere til, saa de i sidsteLiden Syndag kiendelig Fornam at hun ej allene var Vankelmodig men endog at hun Ville Forekomme omgang med dem.

I gaar laa hun til Sengs og lidet eller intet taalede da de vare om eftermiddagen paa Ageren for at Pløye og Saa men da de gik hiem var hund borte da de Strax fik Naboerne til hielp at Søge efter hende, men ej fant hendeførend i Dag, da de fik hende opsøgt paa den maade som før er melt.

Der nest blev indleveret Sogne Præstens attest Saa lydende: - Hvorpaa Naboen Ole Pedersen Torhuus og hans Huustrue Berethe Nielsdatter fremstod for Retten, aflagde Eed og Forklarede at i de sidste Dage denne afdøde Levede og besynderlig i Sidste Syndag Fornam de en merkelig Forandring hos hende som bestod i Ank og Fortvivelse over hvor Ledes hun i Eftertiden kunde Leve saa som hun av Fattigdom har i dette Foraar Været nødsaget at bortforhandle sine kreaturer og Videre dette har gaaet hende saa nær til hierte at hun meget paa Sit Sinds helbred har Taget Skade, og i gaar var de hos hende tit og Ofte efter hendes mands Forlangende, men hun Vilde intet Tale med Dem, og mere Vidste de ej at Forklare, thi blev de entlediget fra Retten.

Laugrettet forklarede, at i sidst Fredag var hun paa Gaarden Aarøe, hvor de Øyensinnlig saae og Fornam at hun var fra Forstanden I det hun intet ville Tale, men mange Gange blev staaende ude paa marken ligesom i en henrykkelse paa et Stæd heele kl: timen.

Fogdens Fudmægtig indstillede Sagen, efter de oplysninger som allerede er indkommen under Rettens Dom og Kiendelse, hvor paa blev

Dømt!

At den Druknede Anne Pedersdatter Torhuus har udi sin sidste levetiid Været tungsindig og Vankelmodig det er ej allene af de 2de Vidners Eedelige Forklaringer bevist, men end og bestyrket av Præstens attest som i acten er inddragen, samt laugrettets opgivende om hendes omstendigheder i den Sidste tiid, saa man heraf tydelig kan Erfare at denne ulykelige Tildragelse ej forsettelig og med fornuftlig overlæg er Foretaget og fuldført, thi Dømmes dette Døde legeme Efter Lovens 6 B: 6 C: 21 A: At begraves i Kirkegaarden som alt paa Lovlig maade Efter Kommes.-

